

ضرورت حضور در اتحادیه‌های جهانی

احمد پورفلاح
فعال بازرگانی

استفاده از مزایای اتحادیه‌های اقتصادی و تجاری، یکی از راهکارهایی است که طی سال‌های گذشته، تمامی کشورها و دولت‌ها طی دهه‌های گذشته توجه مناسبی به آن داشته‌اند. ایران نیز طی سال‌های گذشته نگاه خود را بر ورود و حضور بر اتحادیه‌های اقتصادی منطقه منعطف کرده است. پذیرش ایران در سازمان همکاری شانگهای و به‌امضا رسیدن موافقتنامه تجارت تر جیحی با اتحادیه اوراسیا نشان دهنده تلاش‌های انجام‌شده در راستای افزایش حضور ایران در مجامع اقتصادی مختلف در منطقه است. باید تاکید کرد یکی از مشکلات اصلی توسعه ایران طی سال‌های اخیر، حضور نداشتن در کمپ‌های اقتصادی مهم دنیاست، هرچند در این مدت ایران تلاش کرده است در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه حضور داشته باشد اما همچنان در اتحادیه‌های مهم اقتصادی وارد نشده‌ایم. به‌عنوان مثال، عدم‌عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی (Wto) و اتحادیه مراکز تجارت جهانی (wtc) از نقاط ضعف اقتصاد برای توسعه روابط تجاری خود با سایر کشور هاست. سازمان تجارت جهانی یک سازمان بین‌المللی است که قوانین جهانی تجارت را تنظیم و اختلافات بین اعضا را حل و فصل می‌کند. افغانستان در جای جدیدترین عضو این سازمان عنوان شده، اما ایران هنوز به عضویت سازمان تجارت جهانی در نیامده است. این یک نقص برای تجارت ایران تلقی می‌شود. نبود در اتحادیه‌های مهم تجاری بین‌المللی سبب می‌شود تا شانس‌های مهم تجاری و اقتصادی را از دست بدهیم. حضور در سازمان تجارت جهانی، بستر توسعه فعالیت‌های بازرگانی را برای کشورها فراهم می‌کند که در جهان امروز، مسئله کم‌اهمیتی نیست. ایران طی سال‌های گذشته بارها برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی درخواست داده اما تا به حال تلاش‌ها یی ثمر بوده، بنابراین فرصت ایجاد ارتباطات تجاری با کمترین محدودیت و بیشترین منفعت، هنوز برای ایران میسر نشده‌است. کارشناسان اقتصادی معتقدند با افزایش روابط بین‌المللی، در فعالیت تمامی حلقه‌های زنجیره اقتصادی بهبود نسبی حاصل خواهد شد. در گام نخست، واحدهای تولیدی با شرایط مطلوب‌تری فعالیت خواهند کرد، چرا که تجهیزات و ماشین‌آلات تخصصی و به‌روز جهانی وارد کشور می‌شوند و سطح کیفی محصولات بالا خواهد رفت. همچنین از سویی دیگر، سرمایه‌های مناسبی وارد کشور می‌شود و منابع مالی سرمایه‌گذاران خارجی می‌تواند نیروی محر که مهمی برای چرخه تولید باشد. بنابر این، کالاهای تولیدشده از نظر نرخ و کیفیت رقابت‌پذیر تر خواهند بود و می‌توانند با سایر محصولات مشابه در بازارهای جهانی رقابت کنند، چرا که یکی از اصول اساسی توسعه تجارت غیر نفتی، وجود کالای رقابت‌پذیر است. تازمانی که کالایی مناسب برای ارائه نداشته باشیم، صادرات رشد نخواهد کرد. علاوه بر آن، ورود تجهیزات و فناوری به‌روز، به تکمیل چرخه ارزش افزوده نیز کمک خواهد کرد. در این صورت، زنجیره کالای صادراتی بهبود می‌یابد و می‌توانیم محصولاتی با ارزش بالاتر صادر کنیم، بنابراین وجود رابطه موثر و مناسب با کشورهای جهان، تمامی فعالیت‌های اقتصادی داخلی و خارجی کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تاکید کارشناسان برای عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی و کاهش موانع دیپلماتیک با سایر کشورها، به این منظور است. همان‌طور که پیش‌تر عنوان شد، عضویت در اتحادیه‌های اقتصادی برای بهبود و تسهیل فرآیند تجارت امری لازم و ضروری برای اقتصاد تمامی کشورهاست. بنابراین، حضور ایران در اتحادیه شانگهای را می‌توان مثبت ارزیابی کرد، اما شکل اجرایی توسعه همکاری ایران با کشورها عضو این سازمان و سایر موارد قانونی و تسهیلاتی، همچنان مشخص نشده است،از این‌رو جزئیات تجارت با کشورهای عضو این سازمان و همکاری در آینده معلوم نیست و نمی‌توان نظر قطعی درباره آینده فعالیت‌های بازرگانی ایران در سازمان شانگهای اظهار کرد. به‌طور کلی باید تلاش کنیم عضو اتحادیه‌ها و پیمان‌های اقتصادی شویم که رنگ‌وبوی سیاسی نداشته باشند. در چنین شرایطی، روابط ایران با سایر کشورها بر فضایی مطمئن تر و کم‌تنش مستحکم خواهد شد. همچنین، بستر برای تبادل کالا و خدمات مهیا شده است و به‌صورت گسترده و بهینه می‌توانیم از مزایای این روابط کم‌نوسان و مطمئن بهره‌مند شویم. تنها در فضایی کم‌تنش تجارت به بالندگی خواهد رسید و اقتصاد ایران به چنین بستری برای افزایش صادرات غیر نفتی خود نیاز دارد.

نکته

رضا نصیری:

نیایدرد دام‌پر دашتهای

«سیاه و سفید» بیفتیم

یک تحلیلگر مسائل بین‌الملل با اشاره به سفر رئیس‌جمهور به پکن در این خصوص که در شرایطی که کل غرب به دنبال مهار چین است ما چه سیاستی را باید در قبال این کشور در پیش بگیریم، گفت: اگر برای ساده‌سازی، کشورهای غربی را یک بلوک منسجم و هم‌هدف تصور کنیم، حقیقت این است که کشورهای غربی حوزه‌های همکاری و رقابتی‌شان را با چین به صورت دقیق تعریف کرده‌اند و اینطور نیست که در همه حوزه‌ها قصد «همار» یا تضعیف چین را داشته باشند. رضا نصری اظهار کرد: فراموش نکنیم چین هم اولین شرک تجاری آمریکها و هم اولین شرک تجاری اتحادیه اروپاست و تضعیف آن در برخی حوزه‌ها برای کشورهای غربی به مثابه خودزنی و ناقض کردن بخشی از اقتصاد خودشان است. ضمن اینکه چین هم از «نظم بین‌المللی» فعلی بسیار بهره برده است و در سایه آن در حال تبدیل شدن به اولین قدرت اقتصادی جهان است؛ در نتیجه، چین هم -مادامی که اهداف کلان‌تر خود نرسیده- هیچ عجله‌ای برای برهم زدن این نظم ندارد و از نیز حوزه‌های همکاری و رقابتی مجزا و مشخصی با رقابتی خود تعریف کرده است. وی افزود: یکی از نشانه‌های رفتار احتیاط آمیز چین نیز موضع معتدلی است که در قضیه اوکراین گرفته است. حال، معتقدم بسیار مهم است ایران در تحلیل این صحنه دچار سو‌محاسبه نشود. یعنی اگر بنا را بر این بگذارم که چین منافع خود را در تقابل همه‌جانبه و مستقیم با غرب تعریف کرده – و بر مبنای همین پیش‌فرض سیاستگذاری کند – به احتمال زیاد در نظم بین‌المللی رو به ظهور جایگاه مناسبی پیدا نخواهد کرد.

دکتر مصطفی اقلیما در گفت و گو با «آرمان ملی»:

فشارهای اقتصادی

به‌ساحت خانواده

آسیب زده است

نباید اجازه داد فشارهای اقتصادی بیشتری به مردم وارد شود

ترمیم اعتماد اجتماعی به زمان نیاز دارد

نگاه مردم به عملکرد مسئولان است

«آرمان ملی» – احسان انصاری: بودجه کشور در سال آینده به شکلی تدوین شده که به نظر می‌رسد مردم با مشکلاتی در زمینه اقتصادی مواجه خواهند شد. این در حالی است که برجام نیز هنوز به نتیجه نرسیده و با چشم‌انداز مبهمی مواجه است که این اتفاق به معنای عدم لغو تحریم‌ها خواهد بود. در چنین شرایطی دولت باید اقداماتی انجام بدهد که کسری بودجه و آثار تحریم‌ها را کاهش بدهد. در نتیجه این احتمال وجود دارد که نوسان قیمت ارز و میزان تورم در سال آینده با وضعیت پیچیده‌ای مواجه شود. سوال مهم این است که دولت چگونه می‌خواهد افکار عمومی را در این زمینه اقناع کند. نکته مهم این است که تحلیل‌های امروز در باره شرایط جامعه بیشتر رنگ بوی سیاسی دارد و کمتر از منظر جامعه‌شناختی و پیامدهایی که فشارهای اقتصادی به مردم وارد می‌شود صحبت شده است. این در حالی است که فشارهای اقتصادی زمینه‌انواع آسیب‌های اجتماعی مانند اعتیاد، بزهکاری و طلاق را افزایش می‌دهد. «تورم در کشور نسبت به سال گذشته افزایش پیدا کرده و اغلب کالاهای مورد نیاز مردم گران شده است. در شرایط کنونی اغلب کارگران در وضعیت نامناسب اقتصادی زندگی می‌کنند و بسیاری از مغازه داران با رکود مشتری مواجه هستند. از سوی دیگر بیکاری در حال افزایش است. وضعیت به شکلی شده که شرکت‌های خصوصی یا به حالت نیمه تعطیل در آمده‌اند یا اینکه مجبور شده‌اند کارکنان خود را تعدیل کنند. شرایط اقتصادی مردم تأثیر مستقیمی در تحولات اجتماعی یک جامعه خواهد داشت. این مسأله تنها مختص به ایران نیست و بلکه در همه کشورهای جهان وجود دارد. این در حالی است که کسی حاضر نیست مسئولیت مشکلات اقتصادی را بر عهده بگیرد. دولت عنوان می‌کند که قصد دارد در ر آمده‌ها را افزایش بدهد. با این وجود در واقع هنگامی که دولت در آمده‌ها را افزایش می‌دهد در مقابل مالیات‌ها نیز افزایش خواهد داشت.» اینها بخشی از نظرات دکتر مصطفی اقلیما در گفت‌وگو با آرمان ملی است که در ادامه حاصل این گفت و گور ا می‌خوانید.

بودجه سال ۱۴۰۲ به شکل

تدوین شده که احتمال اینکه فشارهای اقتصادی روی مردم بیشتر شود وجود دارد. این اتفاق چه پیامدهای اجتماعی خواهد داشت؟

تورم در کشور نسبت به سال گذشته افزایش پیدا کرده و اغلب کالاهای مورد نیاز مردم گران شده است. در شرایط کنونی اغلب کارگران در وضعیت نامناسب اقتصادی زندگی می‌کنند و بسیاری از مغازه داران با رکود مشتری مواجه هستند. از سوی

دیگر بیکاری در حال افزایش است. وضعیت به شکلی شده که شرکت‌های خصوصی یا به حالت نیمه تعطیل در آمده‌اند یا اینکه مجبور شده‌اند کارکنان خود را تعدیل کنند. شرایط اقتصادی مردم تأثیر مستقیمی در تحولات اجتماعی یک جامعه خواهد داشت. این مسأله تنها مختص به ایران نیست و بلکه در همه کشورهای جهان وجود دارد. این در حالی است که کسی حاضر نیست مسئولیت مشکلات اقتصادی را بر عهده بگیرد. دولت عنوان می‌کند که قصد دارد در آمده‌ها را افزایش بدهد. با این وجود در واقع هنگامی که دولت در آمده‌ها را افزایش می‌دهد در مقابل مالیات‌ها را نیز تا چندین برابر افزایش خواهد داشت.

در چنین شرایطی جامعه چه واکنشی از خود نشان خواهد داد؟

مردم دغدغه معیشت دارند. مسأله اصلی سیاسی نیست. هنگامی که فشار اقتصادی به مردم بیش از توانایی آنها می‌شود به صورت طبیعی این فشارها به انتقاد و اعتراض منجر خواهد شد. در هیچ کشور تغییر حکومت مشکل مردم را حل نکرده و بلکه رفاه بیشتر و رسیدگی به مشکلات مردم بوده که مردم را نسبت به آینده امیدوار نگه‌داشته است. در کشورهای جهان همه دولت‌ها تلاش می‌کنند بیکاری را در جامعه کاهش بدهند. به همین دلیل نیز اگر در زمان یک دولت بیکاری در جامعه افزایش پیدا کند مردم دیگر به آن دولت رأی نمی‌دهند. از منظر جامعه‌شناختی در شرایط نامناسب اقتصادی بزهکاری اجتماعی افزایش پیدا می‌کند. هرچه بیشتر به مردم وعده بدهیم و حل کردن مشکلات بنیادین را با تأخیر بیندازیم به همان اندازه شدت انتقادات را بالاتر می‌بریم. مقام معظم رهبری همواره به دو نکته مهم یعنی شایسته‌سالاری و پاسخگو بودن مسئولان اشاره کرده‌اند. در شرایط کنونی برای مشکلات اقتصادی کشور راه حل ارائه نمی‌شود و همواره عنوان می‌شود انشالله مشکلات در آینده حل می‌شود. این در حالی است که با انشالله گفتن مشکلات مردم حل نخواهد شد.

گرانی‌ها در سال‌های اخیر ساحت خانواده را تحت

تأثیر قرار داده و آرامش را از خانواده‌ها گرفته است. به نظر شما فقدان آرامش در خانواده که منشأ اقتصادی دارد به چه شکل خود را در سطح جامعه نشان خواهد داد؟

این موضوع مهمی است که بر ساحت‌های دیگر جامعه نیز تأثیرگذار است. فقدان آرامش در خانواده‌ها یکی از دلایل اصلی افزایش آمار اعتیاد و طلاق عاطفی بین زوجین است. هنگامی که مردم به صورت طبیعی دچار افسردگی و مشکلات روانی می‌شود. براساس تحقیقات تنها ۱۰ تا ۱۵ درصد از مردم جوامع مختلف به واقع دارای مشکلات روانی هستند

وبقیه به دلیل مشکلات زندگی دچار مشکلات روانی می‌شوند. نکته دیگر اینکه نباید همه مشکلات کشور را سیاسی کرد و با رنگ و بوی سیاسی به آن داد. هیچ فردی وقتی متولد می‌شود معنادر، دزد و قاتل نیست. ریشه این مشکلات در محیط خانواده و فشارهایی است که به پدر و مادرها در خانواده ها وارد می‌شود. باید ببینیم خانواده و جامعه با یک فرد چه برخوردی کرده که دزد شده است. هنگامی که پدر و مادر فرصت رسیدگی به مشکلات فرزندانشان

را به دلیل مشکلات زیاد پیدا نمی‌کنند چه انتظاری می‌توان داشت که فرزند بزهارک نشود. عدم امنیت شغلی از دلایل اصلی عصبی شدن جامعه است.

شرایط اقتصادی مردم تأثیر مستقیمی در تحولات اجتماعی یک جامعه خواهد داشت. این مسأله تنها مختص به ایران نیست و بلکه در همه کشورهای جهان وجود دارد

ا کنار خواهند گذاشت دچار مشکلات روانی شدید خواهد شد. اغلب دعوای و نزاع‌هایی که بین کارمندان در محل کار

آیت الله مکارم شیرازی مطرح کرد:

شبه‌سازی از کمیته امداد در کشورهای اسلامی

زندگی، دارای برنامه است و در اعتقادشان مؤثر است. مکارم شیرازی در بخش دیگری از سخنان خود به ضرورت مشابه سازی کمیته امداد در دیگر کشورهای اسلامی اشاره کرده و بیان کردند: اگر با همکاری سایر کشورهای اسلامی مشابه این طرح، هر چند به صورت ضعیف‌تر، اجرایی گردد، سبب افتخار و تقویت این نهاد شده و خدمات‌ا ر مرزها فراتر می‌رود. وی افزود: باید در تحقیقات درباره مددجویان، شان و آبروی افراد حفظ شود و نسبت به سوء رفتار احتمالی مأوران بیشتری دارند.

کمیته، مراقبت جدی شود. مسئولین کمیته امداد نیز احتیاج به آموزش دارند تا وظایف خود را به خوبی انجام دهند

و سلیقه‌ای کار نکنند. همچنین باید بر آنان نظارت داشته باشید تا با انگیزه کار کنند. آیت الله مکارم شیرازی در پایان، خدمت در کمیته امداد را جزء باقیات الصالحات دانسته و تأکید کرد: سعی کنید از افرادی که انگیزه به خدمت به مددجویان دارند، استفاده کنید که بازدهی و میزان موفقیت

نگره

تأثیر جنگ روسیه و اوکراین بر صنعت نفت و گاز ایران

نتایج جنگ روسیه و اوکراین آن طور که انتظار می‌رفت، پیش نرفته است. تصور این بود که ظرف یک هفته کنترل اوکراین به دست روسیه می‌افتاد و در عرصه اقتصاد هم صادرات گاز روسیه به اروپا از طریق خط لوله «نورد استریم ۲» و نفت روسیه به جنوب اروپا نیز باید افزایش می‌یافت و در نهایت وزن روسیه در بازار انرژی تغییر می‌کرد و به گسترش کنترل این کشور بر قیمت‌های بازار انرژی منجر می‌شد.

◀ **اهمیت میدان گازی پارس جنوبی** به منظور درک میزان اهمیت میدان گازی پارس جنوبی در بازار گاز و نیز اهمیت فاز یازده آن در کل این پروژه باید به یاد داشت که پارس جنوبی یک بخش از یک میدان دو بخشی است که مساحت کل آن بالغ بر ۹۷۰۰ کیلومتر وسعت است؛ که این مسئله آن را به بزرگترین میدان گازی در جهان تبدیل می‌کند. مجموع ذخایر گازی این میدان بالغ بر ۵۱ تریلیون مترمکعب (TCM) گاز طبیعی و ۵۰ میلیارد بشکه میعانات گازی است. بخش متعلق به قطر با مساحت بالغ بر ۶۰۰۰ کیلومتر موسوم به «گنبد شمالی» یا میدان شمالی تأمین‌کننده خوراک مورد نیاز گاز طبیعی مایع صادر شده توسط امارات به عنوان بزرگترین صادر کننده جهانی گاز مایع است. بخش متعلق به ایران نیز با مساحت ۲۷۰۰ کیلومتر با تخمین ذخایر ۱۴۰۲ تی.سی.ام به علاوه ۱۸ میلیارد بشکه میعانات گازی است. تخمین زده می‌شود که ۴۰ درصد از ذخایر ۲۳۸ تریلیون متر مکعبی ایران را در خود جای داده و بیش از ۸۰ درصد تولید گاز ایران را تأمین کند. بعد از امضای برجام توسط ایران در سال ۲۰۱۵ رقابتی میان شرکت‌های نفت و گاز بین‌المللی برای مشارکت در پروژه‌های توسعه‌ای فازهای مختلف پارس جنوبی با تمرکز بر بزرگترین فاز آن یعنی فاز ۱۱ کلید خورد. هدف اولیه تولید فاز یازده رسیدن به تولید ۵۱ میلیون مترمکعب (ام.سی.ام) گاز و نیز حدود ۳۳۵ هزار بشکه نفت در روز است که در فاز اول توسعه این میدان، قرار بود حجم کلی تولید به یک پنجم این مقدار برسد. از سهام پروژه فاز یازده بود تا زمان خروج آمریکا از برجام نزدیک به حدود ۱۵۰ میلیارد دلار در پروژه سرمایه‌گذاری کرده بود. بعد از خروج آمریکا از برجام شرکت فرانسوی توتال نیز متعاقباً از قرارداد خارج شد و به این ترتیب مطابق قرارداد سهم شرکت ملی نفت چین سینوپک دیگر شریک پروژه از ۳۰ درصد به ۱۵۰ درصد مابقی سهام نیز به شرکت پتروپارس ایران شریک ایرانی قرارداد رسید.

◀ **تحریم‌های نفت و گاز دوره ترامپ**

متاسفانه برای ایران این درست زمانی بود که در سال ۲۰۱۸ دونالد ترامپ رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده آمریکا توجه شخصی خود را به چین معطوف کرد. او به عنوان اولین قدم در راه تقابل با نفوذ اقتصادی چین تعرفه ۲۵ درصدی به روی ۱۶ میلیارد دلار از واردات آمریکا از محصولات چینی وضع کرد. وضع تحریم‌های جدی علیه جمهوری اسلامی ایران و نیز توجه ترامپ به رقابت اقتصادی با چین موجب شد که پکن تمرکز خود را بر پروژه‌هایی در ایران معطوف کند که به آن‌ها نیاز بیشتری دارد. این پروژه‌ها شامل تأمین نفت مورد نیاز اقتصاد رو به رشد چین از میادین بزرگ نفتی ایران به منظور حفظ رشد اقتصادی این کشور است. در نتیجه به طور مشخص منافع چین در پروژه‌هایی که به آن‌ها نیاز کمتری داشت از جمله فاز یازده پارس جنوبی از میان رفت. بعد از خروج ایالات متحده از برجام توافق میان روسیه و چین شکل گرفت که تا زمانی که چین بتواند دوباره در پروژه به صورت کامل برگردد، روسیه ادامه کار را با امضاقت توافقنامه نفت مورد نیاز اقتصاد رو به ادامه دهد. این در حالی بود که پکن بیش‌بینی می‌کرد با خروج ترامپ از قدرت -هر زمانی که رخ دهد- این کشور دوباره به پروژه‌های گازی ایران بازگردد. در این زمان ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهوری ایران با سفر به مسکو و دیدار با پوتین نخست سفر رئیس‌جمهوری ایران به روسیه را بعد از پنج سال صورت داد. مطابق اظهارات جواد اوچی وزیر نفت ایران، در بخش‌های متعددی از توافق ۲۰ ساله، موضوع توسعه مشترک میادین نفت و گاز، ساخت پالایشگاه و انتقال تکنولوژی وجود داشته است. این توافق با دیدار متقابل پوتین از تهران در جولای سال ۲۰۲۲ و امضا یک تفاهم‌نامه گسترده به ارزش ۴۰ میلیارد دلار بین شرکت ملی نفت ایران و غول نفت و گاز روسیه گاز پروم تقویت شد. در این تفاهم‌نامه گاز پروم قول همکاری مشترک و کمک به شرکت ملی نفت ایران به منظور توسعه میدان گازی پارس شمالی و کیش به ارزش ۱۰ میلیارد دلار با هدف تولید روزانه ۱۰ میلیون متر مکعب گاز را داد. روسیه همچنین قول همکاری به منظور تکمیل پروژه‌های متعدد تولید گاز مایع طبیعی و ساخت خط لوله گاز را با شرکت ملی نفت ایران داد. یکی از مقامات سازمان امنیت انرژی اروپایی گفته «پوتین فکر می‌کرد که در صورت نهاجم به اوکراین این کشور در ظرف یک هفته به زانو در می‌آید و تجارت مانند همیشه ادامه خواهد داشت. اما زمانی که اوکراین با کمک‌های اتحادیه اروپا و آمریکا مواجه شد، پوتین در شرایطی قرار گرفت که صریحاً بیان کرد در حال حاضر روسیه هیچ چیزی برای ارائه به ایران ندارد و تنها چیزی که روسیه می‌تواند به ایران ارائه کند، برخی محصولات پیشرفته نظامی نظیر سیستم‌های پدافندی موشکی بهبود یافته اس ۳۰۰ یا جت‌نده‌های سوخو ۳۵ است.